

Stadsinitiatief

uit het netwerk van de Utrechtse Ruimtemakers

Samen stad maken een flinke duw vooruit geven, dat is de ambitie van dit **Stadsinitiatief**. Een steuntje in de rug voor Utrechters die de handen uit de mouwen steken om de eigen leefomgeving te verbeteren. Want er is veel over gepraat en geschreven, nu is het tijd om samen aan de slag te gaan. De Utrechtse Ruimtemakers nemen daarin het voortouw met het Stadsinitiatief.

Het Stadsinitiatief wil het Utrechtse college-akkoord, waarin dat samen stad maken centraal staat, handen en voeten geven.

- Hoe maak je nu écht samen de stad?
- Hoe werken we nu sámen aan een gezonde verstedelijking van Utrecht?
- En hoe verduurzamen we de ervaringen die daar de afgelopen jaren mee zijn opgedaan?

De oprichters van het Stadsinitiatief voelen zich daarbij gesteund door de uitgangspunten in motie 99 Samen stad maken, in juni 2016 aangenomen door de Utrechtse gemeenteraad. De raad draagt het college op ervoor te zorgen dat maatschappelijke waarde een plek krijgt in de groei van Utrecht. Deze motie is tot stand gekomen via een aantal expertsessies, waaronder een met de Utrechtse Ruimtemakers.

Met het Stadsinitiatief willen we kennis ontwikkelen over nieuwe vormen van stad maken, en deze delen, door in een aantal gebieden concreet aan de slag te gaan met het toepassen van nieuwe werkwijzen. Met initiatiefnemers, bewoners, ondernemers, ambtenaren, bestuurders, politici, wetenschappers en andere partijen.

Waarom een Stadsinitiatief?

Omdat ruimte een onderwerp is waar Utrechters uit allerlei groepen elkaar dagelijks over spreken. Bewoners en bedrijven, overheid en ondernemers ontmoeten elkaar in kwesties rondom eigendom, gebruik en beheer van de ruimte. In Utrecht is de betrokkenheid bij de gedeelde ruimte groot, en deze betrokkenheid loopt door alle lagen van de bevolking heen. Dat zie je aan het toenemende aantal initiatieven van inwoners, en aan de steeds verhitte debatten (zowel online als offline) over keuzes die onze leefomgeving beïnvloeden.

Bovendien overlappen de rollen van ruimtelijke professionals en bewoners elkaar vaker, als bewoners zelf ruimtelijke initiatieven nemen. Het roept vragen op over de scheiding tussen disciplines en professionals en niet-professionals. De achterdocht jegens actieve bewoners die ook

ondernemers zijn of worden, vraagt om onderzoek naar verschillende petten en de transparantie daarover. Kortom: alle partijen zoeken naar nieuwe spelregels.

Ons stadsbestuur zag dat en omarmde twee jaar geleden het begrip 'samen stad maken'. Inmiddels zijn er mooie aanzetten gedaan met onder meer Stadsgesprekken, een Agenda voor Initiatief en de actieve steun van de gemeenteraad. Maar we zijn er nog lang niet.

Veel initiatieven botsen met de harde kant van stadsontwikkeling: grondpolitiek, vastgoedbeheer, relaties met marktpartijen en omvangrijke plannen waarmee de groei naar 400.000 inwoners moet worden gefaciliteerd.

Dan is het lastig om je eigenaar te voelen van eigen straat of stad en om meer mensen daarvoor enthousiast te maken. Initiatiefnemers haken af na langdurige en vaak taaie onderhandelingen met grondeigenaren of gemeente, en energie in buurten en wijken sijpelt weg.

Terwijl we weten en regelmatig ervaren dat samen de stad maken juist leuk en creatief kan zijn! Een nieuw samenspel biedt ruimte aan deze creativiteit en positieve energie! En daarom starten we dit Stadsinitiatief.

Uitgangspunten daarbij zijn:

- beter sturen vanuit maatschappelijke waarden bij gebiedsontwikkeling (motie 99*)
- werken aan een gelijk speelveld ten opzichte van gemeente en marktpartijen
- lokale initiatieven versterken

Wat beogen we met het Stadsinitiatief?

Doel van het Stadsinitiatief is om Utrecht op een gezonde en eerlijke manier verder te helpen in haar groei en ontwikkeling, door op diverse plekken in de stad een eerlijk en gelijk speelveld te organiseren, met nieuwe spelregels, voor koplopers en de massa, voor kleine en grote partijen, voor buurten en de hele stad.

Dat kan door een sterk netwerk van en voor burgers te creëren, die zelf willen bouwen aan hun omgeving. Daarmee ontstaat een gelijkwaardige relatie tussen bewoners, initiatiefnemers, overheid, instituties en marktpartijen. De processen rondom samen stad maken laten de deelnemers van het Stadsinitiatief helder zien, en als er lastige punten zijn is het de bedoeling deze op te lossen, zodat inwoners die dat willen, kunnen bouwen aan het Utrecht van hun dromen. De lessen die we hieruit trekken, zullen we lokaal en nationaal delen.

De zwerm Utrechtse Ruimtemakers denkt dat samen stad maken pas echt aan betekenis wint, als mensen uit de stad het voortouw nemen in het bouwen van een nieuwe cultuur van stads- en gebiedsontwikkeling. Allerlei mensen, uit allerlei groepen. Die samen werken en leren met elkaar. Die grote betrokkenheid bij de ruimte in onze stad betekent dat er volop kansen zijn om hiermee met elkaar aan de slag te gaan. Daarom nemen wij met ons netwerk hiertoe nu het initiatief. Natuurlijk niet zonder de gemeente, (kennis)instellingen en marktpartijen die ook deze vernieuwing zoeken.

***

Wat zou het mooi zijn als Utrecht vol overtuiging kiest voor een ontspannen, geleidelijke manier van stadsontwikkeling. Als Utrecht de sprong in het diepe waagt en het geluk van de bewoners, een goede openbare ruimte en een menselijke maat als uitgangspunten neemt.

Om zo mee te bewegen in de snel veranderende samenleving, waar de oplossing die je vandaag bedenkt morgen achterhaald kan zijn. Als Utrecht zijn afhankelijkheid van beleggers, ontwikkelaars, banken en andere financiële instellingen zou kunnen verminderen. Als Utrecht alleen bouwt voor en mét de mensen die die plekken gaan gebruiken, samen met

professionals die een band hebben met onze stad.

***

Het **Stadsinitiatief** zet haar kaarten op deze transitie of transformatie, zodat er straks een positieve balans kan worden opgemaakt. Zodat vier jaar na de belofte van het stadsbestuur, Utrechters het gevoel hebben en praktisch zien dat we ook echt samen de stad máken. Dat Utrecht werk heeft gemaakt van haar ambities, heeft geleerd en heeft laten zien wat dit de stad op kan leveren.

Dat we, voor de Omgevingswet van kracht is, hebben laten zien dat bewoners, bedrijven, bestuur en alle partijen daartussenin samenwerken om een veerkrachtige en vitale stad te maken. Dat we laten zien dat we in Utrecht durven experimenteren, en er samen van leren. Dat er kennis ontstaat over andere manieren van stads- en gebiedsontwikkeling waarmee Utrecht zich op de kaart zet.

Nieuw Utrege speelveld

Om een gelijk speelveld te realiseren, zoeken de deelnemers aan het Stadsinitiatief een verbinding tussen de wereld van gebiedsontwikkeling nieuwe stijl (trefwoorden: meervoudige waardecreatie, placemaking, gebiedscoalities, organisch ontwikkelen) en de wereld van vernieuwing van participatie (burgerinitiatief, co-creatie, lokale platforms, vernieuwing democratie).

Het Stadsinitiatief doet dat samen met alle partijen die betrokken zijn bij gebiedsontwikkeling in Utrecht, en kiezen waar nodig nadrukkelijk een eigen rol en positie. Dat is de essentie van co-creatie. Soms samen optrekken en soms onderscheidend bezig zijn, om elkaar te prikkelen en te versterken. Het Stadsinitiatief denkt dat het voor de overheid goed is dat er in de stad een partij opstaat die zo nadrukkelijk vanuit het burgerperspectief mee wil sturen op stadsontwikkeling. Wat we hier samen van leren zal ook nationaal van waarde zijn.

Recent adviseerde een landelijke adviescommissie onder leiding van de Brabantse commissaris van de Koning, Wim van den Donk, aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten om in te zetten op wat ze 'meervoudige democratie' noemt. Dit advies nemen wij graag mee in het Stadsinitiatief:

Enkele citaten:

"De meeste beleidsnota's staan vol van begrippen als eigen verantwoordelijkheid, dragende samenleving, burgerkracht en sociaal ondernemen. In de dagelijkse praktijk blijkt het lastig om initiatieven die daarvan uitdrukking zijn de ruimte te geven. Aan de ene kant stimuleren veel gemeenten het nemen van initiatief en willen ze ook graag ondersteuning bieden. Aan de andere kant behoudt de lokale overheid zich vaak het recht voor om zelf te bepalen welke publieke waarden belangrijk zijn. Bovendien wordt dergelijke initiatieven voortdurend de maat genomen naar formele (subsidie)richtlijnen en naar eigen prestatienormen van de overheid. Alsof het uitvoeringsorganisaties van de overheid zijn."

"Ook voor de lokale overheid is het kennelijk heel ingewikkeld op voet van gelijkwaardigheid met deze initiatieven om te gaan. Het meer in balans brengen van deze verhoudingen is nodig. De overheid bewijst de samenleving een slechte dienst als zij haar eigen representatieve gelijk stelselmatig boven het maatschappelijke en participatieve gelijk stelt."

Hoe gaat het Stadsinitiatief te werk?

Door in vier speciaal geselecteerde gebieden in Utrecht initiatieven die dat al doen te helpen en door nieuwe manieren uit te testen hoe je écht samen de stad kunt maken. In innovatiejargon: prototyping!

Die gebieden zijn een dwarsdoorsnede van de stad, van dromen en problemen die er leven. Plekken waar al veel in beweging is en de belangen wringen. Waar een impuls of kanteling nodig is. Met het Stadsinitiatief kunnen in de praktijk drempels worden weggenomen die samen stad maken bemoeilijken. Dit levert kennis, oplossingen en werkwijzen op die daarna in de rest van de stad (en misschien in heel Nederland) van pas komen.

Tegelijkertijd realiseren we met elkaar een concrete en structureel andere manier van stad maken in de gekozen gebieden, door initiatieven in gang te zetten en aan te sluiten bij burgers en bestaande initiatieven en krachten in de wijken.

We doen dit in een omgeving waar ruimte is voor initiatief, nieuwe verbindingen, het versnellen van stoeve processen en het creëren van doorbraken. Noem het een speelbord, of een transitie-arena. Innovatie ontstaat hier door te zoeken en te experimenteren, soms spontaan. We helpen elkaar dat te doen in alle openheid en eerlijkheid, het mag schuren. We nemen wel iedereen mee, we gaan samen op reis. Dit geeft immers nieuwe energie.

We doen dat op onze eigen manier en gaan dat op twee manieren afstemmen op wat de gemeente doet.

- In ieder gebied sturen we op afstemming en toegevoegde waarde ten opzichte van de gebiedsprocessen van de gemeente.
- Daarnaast gaan we ambtenaren die niet functioneel aan dat gebied gebonden zijn, vragen om met ons mee te werken, om van elkaar leren in een andere rolverdeling een extra impuls te geven.

De manier waarop de eerder geciteerde commissie Van der Donk spreekt over de ambtenaar als 'civil servant' is precies wat we hiermee nastreven:

“Denkbaar is ook dat, vanuit maatschappelijke opgaven geredeneerd, ambtenaren niet langer uitsluitend in dienst van het college zijn, maar ‘publieke ambtenaren’ worden (civil servants dus). In dienst van de gemeenschap creëren zij publieke waarden. Over budget en opgaven maken zij afspraken met het college, op basis van wederzijds vertrouwen. Deze ambtenaren zijn dan niet zozeer verbonden aan één orgaan, maar georganiseerd en zichtbaar rondom een maatschappelijke opgave. Daar hoort ook eigenstandige publieke verantwoordelijkheid bij (zoals in het buitenland ook wel het geval is, bijvoorbeeld in Canada en Denemarken).”

Alles in de schijnwerpers

Belangrijk is dat de stad van het Stadsinitiatief leert, dat we van elkaar en van onverwachte ontmoetingen met inspirerende burgers en partners leren. Daarom staan die gebieden anderhalf jaar lang vol in de schijnwerpers, en zijn diverse momenten georganiseerd waarop iedereen kan zien wat deze aanpak oplevert.

Aan het einde van de rit worden alle lessen, ideeën en aanpakken gepresenteerd, om te laten zien wat werkt en wat niet. Voor de zaken die wel werken, maken de partners van dit initiatief zich hard om deze voort te zetten en structureel in te bedden. We willen niemand 'uit de tent lokken' om vervolgens 'de speelplaats' weer op te doeken. Het gaat niet om de 'klassieke' benadering van participatie en inspraak, maar om ondernemende, inclusieve manier van werken, met gelijkwaardige rollen.

Hoe zijn de plekken van het Stadsinitiatief gekozen?

1) Met een brede, maatschappelijke bril kijken we naar ruimtelijke vraagstukken: de plek waar wij leven, werken en wonen is niet zozeer investeringsgrond, maar in de eerste plaats onze leefwereld, ons huis. In alle initiatieven zit dus een fysieke component. Denk aan de openbare ruimte, buurtvoorzieningen, gebiedsontwikkeling, bouwen en wonen, leegstand en herbesteding.

2) Plekken waar het al spannend is rond bovengenoemde onderwerpen en waar

betekenisvolle doorbraken kunnen en moeten worden gerealiseerd. Mensen die op die plekken actief zijn, moeten het dan wel fijn vinden als meer mensen hun schouders eronder zetten. Zij dienen bereid te zijn hun eigen proces open te gooien, van anderen te leren en hun kennis te delen.

3) Grote vraagstukken van de stad en van omliggende buurten zijn goed te verbinden met wat in het gebied gebeurt. Denk aan gezondheid, tweedeling, druk op de ruimte door groei van de stad, duurzame stad, mobiliteit en leefbaarheid.

4) Een reële verwachting dat we in anderhalf jaar tijd iets betekenisvol kunnen bijdragen en zichtbare resultaten laten zien.

We zijn na een vooronderzoek op 6 plekken uitgekomen op vier gebieden waar we onze activiteiten concentreren:

- Leidsche Rijn Centrum
- Overvecht
- Stationsgebied
- Rotsoord

In al deze gebieden gaan we aan de slag met het versterken en verduurzamen van de kracht van lokaal initiatief, met het tastbaar maken van maatschappelijke waarde en met het bouwen aan een gelijk speelveld. Daarnaast is voor ieder gebied een eigen accent gezocht. In Leidsche Rijn Centrum is dat bijvoorbeeld een gezonde leefomgeving, voor Overvecht ontmoetingsplekken en in Rotsoord de kracht van cultuur.

De 'afvallers' zijn de Merwedekanaalzone en het Werkspoorkwartier. Zowel voor de Merwedekanaalzone als het Werkspoorkwartier geldt dat de initiatiefnemers die daar actief zijn (en ook actief zijn binnen de Utrechtse Ruimtemakers) er voor kiezen om op eigen kracht te opereren. Aangezien er op het vlak van 'samen stad maken' in deze gebieden al veel door hen in gang is gezet, hebben deze initiatiefnemers (denk aan Meer Merwede en het Hof van Cartesius) geen behoefte aan een extra coalitie op gebiedsniveau. Zij willen met de initiatieven in het gebied verder bouwen aan de gezamenlijke positie.

Dat geeft het Stadsinitiatief de ruimte te focussen op gebieden waar die synergie tussen lokaal initiatief en stadsbreed initiatief van grotere meerwaarde kan zijn.

Wél bestaat de behoefte bij de initiatiefnemers en de deelnemers aan het Stadsinitiatief om MeerMerwede en Hof van Cartesius in het leerproces van het Stadsinitiatief te betrekken. Zowel om te zorgen dat anderen van initiatieven in deze gebieden leren, dat ze zelf meebouwen aan bredere lessen en dat ze kunnen delen in de kennisontwikkeling die we stadsbreed organiseren.

Kennis ontwikkelen en delen

Het Stadsinitiatief denkt dat de experimenten zullen resulteren in kennis op de volgende thema's:

- Sturen op maatschappelijke/meervoudige waardecreatie, wat is dat en hoe doe je dat?
- Gezamenlijke strategieën voor de publieke ruimte
- Spelregels voor het komen tot een nieuwe rolverdeling en een gelijk speelveld met overheid en grotere marktpartijen
- Toegang krijgen tot gemeentelijk vastgoed, grond, geld en kennis
- Slimme strategieën om op gebiedsniveau brede coalities te maken

- Delen van nieuwe gebiedsstrategieën. Zo wordt in Leidsche Rijn een ‘schuifspel’ voor tijdelijkheid ontwikkeld, in Overvecht wordt geëxperimenteerd met het creëren van ‘bijkorven’ voor ontmoeting en kruisbestuiving, placemaking staat in de schijnwerpers in het stationsgebied en culturele programmering zien we vooral in Rotsoord terug.

Daar kan iedereen in Utrecht zijn of haar voordeel mee doen en we kunnen die methoden ook samen (met alle betrokken partijen) door ontwikkelen.

De deelnemers aan het Stadsinitiatief organiseren dit samen met actieve groepen in wijken, de lokale politiek, de gemeente en andere stedelijke platforms en kennisinstellingen. Denk aan het Utrechts Verbond, Aorta, Het Huis, Stadspodium, het FutureLab en het Sustainable Finance Lab van Universiteit Utrecht. Samen met hen zullen we ook dialoog en debat over de bevindingen van het initiatief in de wijken en in de stad organiseren.

Op welke wijze dat praktisch wordt georganiseerd, zal werkenderweg worden ingevuld. Binnen het Stadsinitiatief is veel ruimte gereserveerd om op het niveau van gebieden en ook stadsbreed te leren van alle ervaringen.

Acties

Wat er onder de vlag van het Stadsinitiatief per gebied wordt gedaan is uiteraard maatwerk, maar op basis van de ervaringen van de Utrechtse Ruimtemakers leek het een goed idee om een aantal acties te benoemen, die voor alle gebieden relevant zijn en tot doel hebben initiatiefnemers te helpen zich te versterken en ontwikkelen, zodat zij een gelijkwaardige positie hebben of krijgen op het speelveld met gemeente en andere (markt)partijen.

1. Huiskamer per gebieden inrichten

Deze fungeren als ontmoetingspunt, uitvalsbasis en plek voor plannensmederij. Deze huiskamers kunnen na het Stadsinitiatief blijven voortbestaan. Waar een vaste plek lastig is, valt te denken aan een mobiele versie.

2. Verbinden van initiatiefnemers en initiatieven onderling

We leggen nieuwe relaties en zoeken naar aanvullende krachten met gedeelde ambities in hetzelfde gebied. Ook maken we koppelingen met initiatiefnemers uit andere gebieden, die kennis en ervaring delen. Cross-sectoraal (zodat waarden in verschillende levensdomeinen ontstaan) en inclusiviteit zijn hierbij de leidende principes, die we met partners als uitgangspunten koesteren.

3. Verbinden van initiatiefnemers met experts

We koppelen initiatieven aan mensen in de stad en uit heel Nederland die werken aan stedelijke innovatie op het terrein van gezonde stad, duurzaamheid, mobiliteit, energie, flexibel bestemmen, right to challenge, participatie etc.

4. Programmeren

Activiteiten die mensen verbinden (eten, muziek, sport, cultuur) koppelen we aan processen van samen stad maken, zodat een grote groep Utrechters kennis neemt van de issues in het gebied en hoe deze kunnen worden opgelost.

5. Initiatiefnemers en actieve bewoners zichtbaar maken

Actief initiatiefnemers en bewoners uitnodigen en zichtbaar maken, waar nodig ondersteunende en faciliterende activiteiten starten. Op deze wijze wordt de waarde die er al in het gebied aanwezig is zichtbaar.

6. Doorbraaksessies organiseren

Op plekken waar ontwikkelingen vastlopen, organiseren we sessies tussen de spelers in het gebied die processen kunnen versnellen, bijvoorbeeld met de door de gemeente ontwikkelde 'pleinenmethode'.

7. Waardecreatie in beeld brengen

In kaart brengen hoe lokale initiatieven waarde toevoegen aan plekken, hoe zij dat kunnen verzilveren en hoe ze toegang kunnen krijgen tot fondsen en investeerders. Ook samen werken aan een werkbaar model voor wat in het jargon 'meervoudige waardecreatie' wordt genoemd.

8. Werken aan formules en (flexibele) regels voor het gebruik van grond en gebouwen door buurten/lokale initiatiefnemers

Veel afspraken op dit vlak tussen initiatiefnemers en gemeente zijn nu ad hoc en onzichtbaar. we zoeken naar wegen om dit transparanter te maken en te vatten in nieuwe spelregels.

9. Ambtenaren en initiatiefnemers nieuwe samenwerkingsvormen laten aangaan

We willen per gebied werken met een trio van trekkers bestaande uit twee initiatiefnemers en een ambtenaar, die zin en tijd hebben om samen te werken aan het nieuwe speelveld en de inhoudelijke uitdagingen. Die ambtenaar is niet functioneel aan het gebied verbonden, maar heeft de ruimte om in een wat vrijere rol als 'civil servant' deze nieuwe samenwerkingsvorm uit te proberen. In overleg met de gemeente Utrecht bekijken we of aangesloten kan worden op professionaliseringstrajecten zoals 'ruimtereis'.

Tijdsbestek

Het Stadsinitiatief start met de voorbereidingen in het najaar 2016, start in 2017 en loopt door tot voorjaar 2018. Voordat er in maart 2018 weer nieuwe verkiezingen zijn, is de tussenstand opgemaakt en zijn de (tussentijdse) resultaten van het samen stad maken publiekelijk gedeeld.

Officiële aftrap is in januari 2017 met presentatie van de geselecteerde gebieden en een 'programma' voor de periode voorjaar-zomer 2017. In die periode wordt er op verschillende manieren in de vier geselecteerde gebieden gewerkt aan samen stad maken.

Vorbereidingsfase

Periode: tweede helft 2016

Resultaat: 4 gebieden, 4 plekken voor ateliers en voldoende steun

Per gebied is er een team aan medestadmakers waarbij we steeds een mix zoeken van mensen die al in het gebied actief zijn, ruimtemakers van daarbuiten (in hun rol van aanjager, losmaker en verbinder) en de politiek (raadslid en/of wethouder). En we streven naar actieve betrokkenheid van ambtenaren, lokale platforms en marktpartijen.

STAP 1: dilemma's in kaart brengen en relaties opbouwen

Periode: oktober 2016- januari 2017

Activiteiten: 1, 2, 3

Doel: gebieden en opgaven scherp, mensen verbinden aan initiatief, dilemma's op tafel en plannen voor stap 2 maken: welke doorbraak willen we aan het eind van stap 2 bereikt hebben?

Onderdelen: beschrijving maken per gebied, ontdekkingstochten door het gebied, bijeenkomsten organiseren om de dilemma's tafel krijgen en afhankelijk van de situatie al andere concrete acties ondernemen.

We onderzoeken ook de beste methode om zaken vast te leggen als middel voor overdracht en ervaringen (blogs/vlogs, essays, debatten, enz.)

Resultaat: Zicht op gebieden en vraagstukken waarmee we aan de slag gaan. Effectief voortbouwen op wat er al in het gebied gebeurt en een heldere strategie om daar iets betekenisvol aan toe te voegen.

STAP 2: een grote sprong maken

Periode: januari 2017- december 2017

Activiteiten: 1,2,3,4,5,6

Doel: geformuleerde doorbraken en andere gewenste acties realiseren.

Onderdelen: Is afhankelijk van lokale context. We sturen wel aan op veel interactie en ontmoeting in de huiskamer en via eten, muziek, cultuur zodat een grote groep wordt bereikt. Daarbij ook initiatiefnemers met elkaar en met mensen die belangrijk voor hen kunnen zijn verbinden.

Denk ook aan werksessies per gebied, thematische werksessies waar deelnemers uit alle gebieden aan meewerken om dwarsverbanden te stimuleren, inzet externe expertise (vreemde ogen laten meekijken voor frisse blik). en we sturen aan op een tussentijdse manifestatie in zomer 2017 waarbij we tocht maken langs de 4 gebieden.

Resultaat: doorbraken in zicht (of juist compleet mislukt maar dan wel een goed beeld en commitment om dat in de toekomst en elders anders te doen.)

STAP 3: doorgaan met acties en lessen in beeld brengen

Periode: december 2017- maart 2018

Activiteiten: 2,3,4,7,8

Doel: Afbouwen inbreng van het brede Stadsinitiatief, lessen delen en laten zien wat de opbrengst van samen stad maken kan zijn.

Onderdelen: film, theater, publicatie, tentoonstelling, diners per deelgebied waar iedereen die heeft bijgedragen aanschuift om resultaat te bespreken, eindmanifestatie.

Resultaat: de waarde van samen stad maken zijn zichtbaar en brede groep mensen in de stad is op elkaar betrokken geraakt waarmee een steviger basis wordt gelegd onder samen stad maken. Op de 4 locaties wordt ervaren daadwerkelijk verder op weg geholpen te zijn en versterkt uit het proces te komen.

Begroting/budget

We vragen de gemeente als 'launching partner' het voorbeeld te geven en deze heeft het eerste bescheiden bedrag beschikbaar gesteld voor de opstartfase. Daarmee laat de gemeente zien dit serieus te nemen en biedt het ruimte om een groter bedrag bij elkaar te halen bij andere bronnen. Andere bronnen kunnen zijn provincie, bedrijven, crowdfunding, ondernemers, fondsen, het Rijk.

Speciaal voor het Stadsinitiatief is een stichting opgericht, die de aanvragen voor fondsen regelt en de middelen beheert en verdeelt. We borgen dat er onafhankelijk toezicht is op de besteding van de middelen.

Wat levert het Utrecht op?

Naast de kennis over nieuwe vormen van stad maken? Naast een beter gesprek tussen bewoners en gemeente? Naast het inspelen op de naderende Omgevingswet? Naast het concreet maken van het beleid rondom Stedelijke herontwikkeling? En naast het realiseren van echt Healthy Urban Living?

Een vitale en veerkrachtige stad, vol fijne plekken! Plekken die in dienst staan van de burgers van Utrecht, die immers de bewoners zijn van hun huis de stad. Plekken met kwaliteit, met een hoge gebruikswaarde nu en in de toekomst. Plekken die goed scoren op economische, sociale, culturele en ecologische, maar ook technologische, juridische-bestuurlijke en politiek-maatschappelijke indicatoren. Plekken die mee kunnen bewegen met grote veranderingen op bovengenoemde gebieden.

Is dit spannend?

Ja, enorm! Want:

- We eisen dezelfde positie voor burgers als die marktpartijen en overheid hebben in stadsontwikkeling.
- We onderzoeken relaties tussen individueel belang en gemeenschappelijk belang, participatie en representatie
- We openen nieuwe perspectieven op de rol van de ambtenaar: inclusief, samen met de burger, en andersom, ook samen met de ambtenaar: 'we're all in the same box'
- We propageren *learning by doing*, oftewel: al doende leert men
- We mogen dus falen
- We maken rommel: een experiment is geen keurig netjes laboratorium, maar eerder een rommelig proces dat van alle medewerkers improvisatie- en aanpassingsvermogen vraagt
- We dagen beleid uit en bouwen nieuwe relaties tussen stadsbestuur en bewoners, en zelfs tot nieuwe politieke arena's. En de lessen die we trekken op de verschillende plekken, zijn er niet om in een la te verdwijnen, maar om te worden opgevolgd

Durven we dit aan? Als we Samen stad maken een flinke duw vooruit willen geven, en we met de stad gebiedsontwikkeling nieuwe stijl willen verkennen, is dit noodzakelijk. Dan maken we het Utrechtse collegeakkoord echt concreet.

Vanuit het besef dat een grote diversiteit aan mensen een voorwaarde is voor succes, roepen de Utrechtse Ruimtemakers iedereen op om zich bij dit initiatief aan te sluiten. We hebben elkaar nodig om de kring groter te maken.

Wanneer je alle kennis, betrokkenheid en ondernemerschap van Utrechters bundelt en hen zich (mede)eigenaar van de stad laat voelen, is alles mogelijk. Doe je mee? We zoeken mensen die hun tijd in het initiatief willen steken, onze ambassadeur willen zijn en/of het initiatief mede willen financieren.

*

Maatschappelijke waarden bij gebiedsontwikkeling – motie 99

1. Neem maatschappelijke waarde mee in afwegingen bij ruimtelijke ontwikkelingen door het werken met een maatschappelijk programma van eisen
2. Zorg voor zo groot mogelijke transparantie en goed verwachtingsmanagement over ruimtelijke processen, de stappen daarbinnen en de kaders waarbinnen ontwikkelingen plaatsvinden en communiceer hierover actief
3. Werk als gemeente vanaf de initiatieffase (mee) aan open, gezamenlijke planprocessen waarbij alle belangen vroegtijdig op tafel liggen en waarbij gezamenlijk de maatschappelijke en stedenbouwkundige kaders worden ingevuld en zorg daarbij altijd voor een duidelijke procesverantwoordelijke.
4. Stuur ook op gezamenlijke planprocessen bij ontwikkeling door een marktpartij
5. Bevorder daarbij dat met eindgebruikers en lokaal gewortelde ontwikkelaars wordt gewerkt om zo ontwikkeling en gebruik te verbinden.

6. Realiseer versnelling en vereenvoudiging van ruimtelijke procedures, bijvoorbeeld door een efficiëntieslag te maken in startdocument, visie, SPVE en bestemmingsplan

7. Realiseer bij (delen van) ruimtelijke ontwikkelingen een gelijk speelveld voor lokale initiatieven en lokaal gewortelde ontwikkelaars door schaalgrootte en randvoorwaarden aan te passen

